

Psaný a mluvený jazyk

	mluvený	psaný
forma, níž se znaky vyjadřují	kontinuální zvukové vlny	diskrétní grafické jednotky
percepce probíhá	přijetím (slyšením) lineárního řetězce a jeho až následným dekódováním	lineárně, ale při jisté zkušenosti „globálně“
osvojuje se v mateřském (1.jazyce)	přirozenou cestou	vědomým učením
v dalším jazyce	obv. didakticky řízenou imitací	vědomým učením, spolu psaní i mluvení
cílem osvojení je v I. jazyce	komunikační úspěšnost	vazba ke kulturnímu dědictví
cílem osvojení je v dalších jazycích	podle dominujícího obecného cíle osvojení cizího jazyka (akcentace komunikačního přístupu, ale i akcentace ???)	potřeba porozumět jen psanému
pokrývá komunikační sféru	soukromou, lokální, až v poslední době i celonárodní	celonárodní, jen okrajově menší
volba výrazových prostředků je vymezena	normou (často lokální)	kodifikací
soubor jeho prostředků je	místně, sociálně ... diferencovaný	základem je spisovný jazyk
existence v čase	především synchronně + primárně hic et nunc = jeho kvality jsou méně uvědomovány	mezigenerační, tradicí vedené (i „mimo čas a prostor“) je chápán jako tezaurus vědění generací
změny jazykových prostředků se dějí	kontinuálně, i když si někdy změny neuvědomujeme, norma se postupně mění, uvědomujeme si to málo, kontinuum vývojových změn	změny kodifikace, které jsou „nárazové“ a uvědomované
výstavba textu je formována především	spontánností kontaktovitostí	připraveností kontakt „na dálku“
k členění a hierarchizaci informace využívá	prozodických prostředků pauzy, silové, melodické proměny temporytmus	grafických prostředků mezery, velká písmena, tučné...